

יידישעס פאָלקסבלאָט

אינפארמיאישעס אָרנאָ פֿיר פֿאַלטיג אונד ייִדישע אינטערעסען.

Közzétési árak: Egész évre 8 ft., félévre 4 ft., negyedévre 2 ft. פּרעמיעראַיאַנס-פּרייז דעם בלאַטטעם: פֿיר עקספּערענצן: נאַציאָנאַל 8 נולד, האַלבֿיאָרטיג 4 נולד, פֿיערשעלאַהרטיג 2 נולד, דאָס אַרבעט: נאַציאָנאַל 10 נולד, האַלבֿיאָרטיג 6 נולד, פֿיערשעלאַהרטיג 2 נולד, 30 נולד	Megjelenik hetenkint 3-szor: hétfőn, szerdán és pénteken. געשליסן דרייַמאַל וואָכענטליך: מאָנטיג, מיטטוואַך אונד פֿרייטיג. אַרצײנע אונד קאַקודע פֿאַן געטייגער ווערדען ביליגס בערענגעט. רעדאַקצײן אונד עקספּערענצײן: בראַפּעסט, וואַרשױאַ, בראַפּעסט, וואַרשױאַ.
נומער 82	Felelős szerkesztő: DORNBUSCH MÓR. רעדאַקטירער אונד פֿאַרענטוואָרטליכער: דאָרנבוש מור.
נומער 82	בראַפּעסט פֿרייטאָג כ' תמוז ה'תרנ"ב.

אינד זיא ווערדען נאָך מער געלענענדיגס האַבען. דיא נראַכע אורעס אורטהום צו עקענען.
 ווען דיא אינצערערענער לאנדעס-פער-
 זאַמלונג קלענע אַנדערען צוועק האַטעט, אַלס דען-
 יענענען, דיא מיט דער געאָלאָגיע, רעאַרמאַניאַציאָן
 בעאויבונגסעטעטישונג אויפֿוועקקען; ווען איד
 אינצענעס ציעל נור דאס וואָרען, נאָך אונטען אונד
 בעזאָגערס נאָך קאַנען זיך צו ציען, דאס יענע
 אַרלווסטרען בעצירקס-פֿאַרזאָרגענען נישט דאס יו-
 דענטרום, אָנערען בלאָס איינע פֿאַקציען, איינע
 ברוכטויל דעסעלבען פֿערטרעטען אונד דאס יא
 נראַכע מאַסע דעם יודענטרום דיעזע פֿערטרע-
 טונג נישט נור נישט אַנדערענעט, אָנערען זיך גענען
 דיעלבע קערוואַרטן; דאָן מוסעטען שאָן פֿאַן
 דיעזעס איינענען שטאַנדפֿעטיג אונד דער איינע-
 פֿונג איינער לאנדעס-קאַנפֿערענצן איינע אונגע-
 לך נראַכע בעדייטונג צוגעטייערענען ווערדען, עס נישט
 אבער נאָך אַנדערע וויכטיגע אַנענדען, וועלכע נור
 איינע לאנדעס-קאַנפֿערענצן ערלעדיגען קאָנן.

פֿאַרלייבט קאַנען וויר נור אָן פֿיעל מעלדען,
 דאס דיא דיעזער מאַנע און דער הויפטשטאָרט אַב-
 געהאַלטענע פֿאַ-קאַנפֿערענצן דיא איינבערפֿונג
 איינער לאנדעס-פֿערוואַלטונג בעשלאָסען האַט.
 אינד דאס ביא דיעזע געלענענדיגס און אונד אַב-
 גענען אונד אונד דען משגלעדיקער דער וויכטיג-
 רונגס-קאַמפֿטיאָן בעשטענענדיגע עקעזעוטיב-
 מיטע געוואַרט אַוואַרדע, דעסען אויפֿטאַטע עס
 זיין ווירד, דען זיטפונקט אונד אַרבייטס-פֿאַר-
 נאָמס דער לאנדעס-קאַנפֿערענצן צו טרעפֿען.
 אַוואַרדע דיא נאָשווען פֿאַרבעייטונגען צו טרעפֿען.
 אונד דאָרט אַוואַרדע פֿאַן זייטען דער אונד אַרע
 קאַנפֿענצן און אָן נראַכע בעזאָגערס אַרע צוועקטע
 אַרשטאַדאַקסע צו דער פֿאַן מיר פֿאַר איינע מאָ-
 נאטע אַנענדישעטען אַקציען דער אַנפֿאַנג נעמאָט.

אך וואַנע עס צו בעדייטען דאָר דיא אַק-
 ציען איינע זאַלכע זיין ווירד, וויא זיא זייט דעם קאַנ-
 נעס און דיעזעס לאנדע נישט וואַר, עס ווירד דאס
 דיא פֿאַרלענדונג יענעס געבידעס זיין וועלכעס דיא
 קאַנען אַוואַרעלע פֿאַר צווייא אַהרצענעטען אַר-
 צופֿערען בעזאָגערען האַבען; יענעס געבידעס און
 דעסען שטיצע האָך דיא פֿאַהנע מיט דער אינ-
 שריפט פֿערוואַלטונג פֿערוואַלטונג פֿערוואַלטונג ווערט,
 מער אַלס איינמאַל אַבער פֿאַן עס פֿערוואַלטונג - באלד
 אַרע שליוכענען, באלד ווירד אַפֿפֿע אַנפֿערפֿע-
 דיעזעס געבידע צו שטיצען אונד זיא פֿאַהנע הער-
 באַצורייסען, עס איז נישט געלונגען, עס ווירד ניע-
 מאלס געלונגען. וויא דאָר.

מאַנעס-נייאַוויקייטען.

איין דער פֿערוואַלטונג וועלכע
 דיא אַרשטאַדאַקסען ראַכענען אונד דיא משגלע-
 דער דער וויכטיגערונגס-קאַמפֿטיאָן דיעזע וואָכע
 היער אַנענדישע האַבען, אַוואַרדע דיא איינבער-
 פֿונג דער אַרשט געמיינדע צו איינע דער לאַנדעס-
 קאַנפֿערענצן בעשלאָסען, דיא ערטיק אונד

אונשולר אַלס נאַכגעווינענען אונד בע-
 אַנמאַנע אונד פֿאַללער איבער צייטונג
 איין נישט-שולרדיג!
 עס איז נאָכן וואס אַנדערעס, ווען יעמאַנד
 אַוויס מאַנעל און בעווייזן פֿיינעשפֿאַכען ווירד,
 אָדער ווען אונד דער געריכטשאַף דאס ציינעס
 אויסשעללעט, און זיך זענען אונשולר קלאָר הערדיג-
 געשטעלל האַבען, און זיך אַנען קאַנפֿענער פֿאַנצעס
 איז דיעזער אונטערשיעד בעזאָגערס האָך אַנצו-
 שלאָגען, ווען ברושאַפֿ פֿיינעשפֿאַכען וואָרדען
 אַרע וויל מאן אונד דיא שולר נישט נאַכווינען קאַנן,
 דאָן האַט מען דיא אַנטישע אונד אונד אונד דער
 פֿאַכעל, געוואַנט, דאס דיא יודען וואָרדל כריס-
 טע-בלוט געברויכען, נור זיען זיא אָן שליויא זיך
 נישט ביא דער טהאַץ ערווישען צו לאַסען, ווען
 יעדאָן און דער בעגרינדונג דעם אורטהייל דיא
 שולדאָוויקייט ברושאַפֿס אַלס ערווינען הערפֿאַר-
 געקאָכען ווירד, דאָן האַט דיעזער פֿאַנצעס און
 בעקלאַנענערשט דעסען פֿאַללען אונד פֿיר זיך
 אַנעקלאַנטען אונד פֿיר דעסען פֿאַמיליע יעמאַ
 שאָן זינע אַרע האַרעטען מיטאָן ערפֿיללט דיעזע-
 ניע נאַכדל; דאס אַווינענע מאַכען פֿאַן דער נע-
 נען דיא יודען געריכטעטען בלוט-בעשולדיגונג עכען
 אַלס מאַרבען, אַלס וויכטיג-טראַכט אַרענערהאָן צו
 האַבען.

ברשאַפֿ קאַנן יעמאַס וועניגסטעס זיך מיט
 דעם געדאַנקען טראַכטען, דאס ער נישט אַוואַקסעט,
 אָנערען פֿיר דער עהרע דעם ייִדישען פֿאַלקעס נע-
 לטען האַבען.

לאַנדעס-קאַנפֿערענצן.

פֿאַר קום איינעס מאַנאָטע האַבע אַך אַן
 דיעזער שטעללע דיא אַרע אַנענענעט, דאס דיא
 פֿעראַרדעטע מיטוואַך און פֿערוואַלטונגס-אינפֿיר-
 פֿען דער פֿאַרענדישען אַרשטאַדאַקסע דיא אינ-
 בערפֿונג איינער אַרשטאַדאַקסען לאַנדעס-קאַנפֿע-
 רענצן ערפֿאַרדען, עס גלחעבסטעריע ווענדיגס
 האַט זיען אַדע זיטפאַהנע אויפֿגעקאַממען אונד
 דיא איינבערפֿונג איינער לאנדעס-קאַנפֿערענצן נישט
 נור געבילדיגט, אָנערען דיא מאַגליכסט באַדינע
 אַרשטאַטונג דערזעלבע אורטהום, עס גערייכט דען
 אַרשטאַדאַקסען געטייגער צור ערערע דאס זיא וואָר
 פֿיר דיא נעטע זאכע אַוואַרדע פֿאַרטייא זאָ וואָרס
 אינבערעטערט, אונד דיא געאָלאָגיע וויפֿטען אַוואַרד
 אונד דעם טרוימע געוועקט ווערדען און וועלכען
 זיא זיך ביז יעמאַס פֿערוואַלטונג האַטען.

אונאַבלאַסען פֿעריקנען זיא דאס דיא נאַנצע
 אַרשטאַדאַקסע נור איין לעזער בעדייטען זיא זיא
 וואָללען אַן אַנענענענער שטעללע גלחעבן מא-
 כען, דאס איינמאַל דיא נאַנצע בערענונג, מאַכען
 דאס דיא אַרשטאַדאַקסען געמיינדען איינעמאַל נישט
 אַנענענע וואָללען, און דיא אַלשונג ווילל, צו אונד
 דער נאַכטען בעשטיינענע צייט זיך נון פֿריש פֿול-
 זיענענע לעבען און דעם פֿאַן אַוואַרדע אַלס מאַרס
 דענענדישען קאַפֿער, זיא זעהען זיך קרינענדישען
 קראַפט-שטראַמענען געשטאַרטען גענענענענע

דענענען הערען אַנענענען, דיעזען פֿאַר-
 נעמאַציען אַס, 15 וויל צו ערע נעמ, ווערדען אַס נעני-
 קונג ערוועלכען ערויבט, דאָרט קינע אונטערברענג און
 דער צוועניג דעם בלאַטטען און אַרע אַרעסע איינשטעט
 וויר מאַכען דיא געווענען הערען אַנענענען, דער-
 דען פֿאַרנעמאַציען צו ערע אַלס וואָויל דיא ביא
 איינבערענען פֿאַרנומענען דאָרען אויפֿער-
 זאס, דאס זיא ביא דער אינצעהלונג דיא און עפֿאַרט-
 אַוואַרדען ערשינענע האַבאָנעטעסאָנע ערזעהלונג
 אויפֿטאַקראַט אונד יודען, אונד דען אַנפֿאַנג דער
 בידען לופֿענען ערזעהלונגען פֿאַן אונד עפֿאַרט-
 נען קאַנען אַרע פֿעראַלגען ווערדען דיעזע קאַמפֿע-
 יעדעס ביא אינצעהלונג דער פֿאַרנעמאַציען אַפֿאַרטי
 צוועשיקט.

בושהאַפֿ פֿיינעשפֿאַכען.

קלערע, וויל, דען געשוואַרענען וואַרדע
 איינע איינע פֿאַנע פֿאַרנעלענט, נאַמליך דיא
 אָב בושהאַפֿ שולדיג זיא, דיא נע שוואַרענען
 האַבען דיעזע פֿאַנע פֿעריניגט, וואָ-
 רוף בושהאַפֿ פֿריינע פֿאַר אַכען וואַרדע.

פֿרייאַ פֿאַן יעדער שולד.

עס קאַנענער פֿאַנענען.

דען פֿעריניגערען און דעם גענען אַרע
 בושהאַפֿ אַנענענענען פֿאַנענען ווענען
 ערפֿאַרדען דעם קאַנפֿען דעם אַנ וואַרדע אַרע
 שפּאַנד זענער לייבט געמאַכט, וויא לייבט אונד
 אַרע אויפֿטאַטע און איינער זאכע, און וועלכער
 דיא שפּאַטמאַטאָנאַלשאַפֿט זעלבסט אַרע פֿאַל-
 טע אַבער ציינען אויפֿהאַרעקט, דאס דער אַנע-
 קלאַנטע פֿאַלליג שולדיג זיא!

אַס דיענפֿאַר אַוואַרדע דיא פֿאַם קלענער גע-
 ריכטשאַפֿע אַנענענענע אַרשט-בעזיכטיגונג פֿאַן
 קאַנפֿען פֿאַרנענענען דיעס געשאַ אונד בייזן
 איינעס אַוואַרדען פֿובליקוטס וועלכעס זיך דער-
 שפּעקטפֿאַל אונד רוהען ערזעהלעט, דער אַנע-
 קלאַנטע בושהאַפֿ וואַר מיט ביא דער בעזיכטיגונג,
 וועלכער ער מיט דער פֿאַללען רוהע איינע אַנע-
 פֿאַנענען געשטע פֿאַלמע דער זיך פֿאַן יעדער
 שולד פֿרייאַ ווייסן.

נאַכדעם דער געריכטשאַף אונד דיא געשוואַ-
 רענען פֿאַן קאַנפֿען נאָך קלענע צוויקענעקערט
 וואַרען וואַרדען נאָך מערערע ציינען פֿערהאַר-
 אויף דיא שפּאַטמאַטאָנאַלשאַפֿע איינער נאָך דעם
 אַנערען דאס וואָרט ערירפֿען, אונד דיא פֿריי-
 שפֿערע כּונג דעם אַרע פֿאַר בושהאַפֿ צו בע-
 אַנמאַרען.

נאָכן אַנענענע וויכטיג אונד דיא אַרע
 דעם אַבער-שטאַטאַטאַט, דער נאָך אַרע
 לאַנענען געדינענען אויפֿאַרנענענענע זאכ-
 טע: אַך עראַכטע עס נישט נור אַלס נישט ערווי-
 זען, און בושהאַפֿ דיא מאַר-טהאַט פֿעראַכט
 דאָס, אַוואַרדען אַך עראַכטע דעסען

דאס ביפאלל- ארע מיספאלל- בעצוינגען אים געריכטס-וואלע נישט מיספאלל-בעצוינגען זינד. געשווארענע נגאפ לאָע: אים נאמען דער געשווארענע בעמערקע אף דאס און דאס געשווארענע עם אלס אירע אויפנאכע בעטראכט- טען און דאס זאכע און אייגענעמע אונד זארגפאלטיגסטע ווייע פערדאנערעל ווירד: עם קאמט זינד אדער איר נישט דארף און וועגן נאכטוי- איבער מאט לאנגע צו פערדאנערן. פאן מאכער זיסע ווירד דער פערדאכט לויט. אס דער אירוינגע דערעכטער קניס פער- בער דער דען מאָרד פערדאכט האבע. ווערע ווארדע אים פייטאן אלס זיינע פערדאכטען. אים זינען אנטווארען און דאס פראגע דעם פראז- זענען אונטע אונטע פאן דעם נישט פראז- פערשטאנד אונט. ערשיינער מעדיצינאל-מאט דר פערלעמאן נישט אן דאס קניספער- בער. נער וואהל וואהנדינג. אבער דאס בן-ארט- אונד אונד פערדאכט ווי. עם זיא נישט אנטוואר- שינליך, דאס דער דאס מאָרד-טהאט פערדאכט האבע.

נאך דעם נישטעסקראגען ציינע קאמען דא זאגענאמען בלוט- ציינען ברעויע- בעצוינער שטאמם ערדאחל פאלגענדעם אומע-מארכען: און האבע פאן איינער קנד- פריא איינמאל געפאן. און אירער שוועטער. דאס בייא איינער ווישען פאמיליע געדיענט האט איינמאל בייא דער בעצוינער פאן שפייען דער פיינער בלוטמען. אלס זיא זינד און בלוט און וואשען וואלפע. האט דער וויזער נעזאנט: וואס נור עם שארעט נישט. ווען עטוואס בלוט און פייטאן קאמט. נישט-בעצוינער בוש זאנט: פאן אירען האט מיר איינע מאנד ער- ציהלעט דאס זיא בייא איינעם ווען געדיענט האבע. זענער האבע אירד אן יעדעם איינען פעט-מאגע נעגען ענטמעלט עטוואס בלוט אבערפאסט. פראזידענט: ער זענט דאס מאנד נאך? - ציינע: מיר ווענע מאנד האט זיא אס. 20 פעבער 1869 איינמאל. ער זענט דאס מאנד און בלוט: דא איינענענדסטען ערעגעניסען האבען קיינען אנהאלט פיר ווען ערעזאלונג נעבען. איר וויל נאך בעמערקען. און דער ציינע בוש פאן אירען זיא יארע אלט וואר.

עם ערשיינט אלס ציינע דאס קנד- פריא ריענען. און דאס פערלעך בייא ווען געדיענט אונד אונד פאן דעזען שטעטע נישט אונד לעבעפאלל בעהאנדעלט ווארדען. - פראזידענט: דאס אירען און ווען איינמאל בלוט אבערפאסטן וואלפע? - ציינע: נין.

איינע ווישען ציינע פרייליך בערטהא קאהן בעשטאמינט פאלליאנדאלטליך דאס אויפאגע דעם פארימטאט פארעממען ציינע אויפאק. מיטגענער ערעכט: און צעלאבטע זייט 10 יארען מיט בוששאפ. צואומען. בוששאפ האט מיר נעמאל אונטערשיידעלע. אס פעטער- פול-מאגע פארימטאט נעגען 11 אורר אונט בוששאפ בייא מיר געווען. וויר האבען אונט לע- זינליך איבער געשאפט אונטערדאלטען. און האבע נישט אויפפאללענדע אן בוששאפ בעמערקט.

נאממירטה שריט: אלס דאס נאכריכט פאן דעם מארדע און מינער נאממירטהשאפט איינמאדאן אונט געראיע וויננד בוששאפ הארט געווען. ווענער אונט נאך דעם איינערפאלען דעם נאכריכט פארעממען איבער נאזל ווינער נע- קאמט אונד האט זיינעם פאטער עטוואס אינס אָרד געזאגט. לעטשערער דאס דארף בעמערקט: ער וויר וואהל געפאלען זיין. - פראזידענט: בוששאפ. וואס האט אירען אירד זאָן אונט אָרד געזאגט? - אבערלאמער: און קאן מיר אכאָלט נישט עראנערן. און בן דאָר טריב: ווען מיר מירן זאָן עטוואס אינס אָרד נעזאנט האטען. דאן ווירדען דאך דאס אונטענדען געדיאט האבען.

ווישען גראמבוש אונט אס פעטער-פול- מאגע נאכמייטאטע צו דער פריא בוששאפ נע- מאכען. - פראזידענט: האבען און דעם בוש- דאָפּשען הייען אירענער עטוואס אויפפאללענעם

בעמערקט? - ציינע: קיינענעם. - פראזידענט: עם אונט בעהאפטען ווארדען און האטען און דעם בעהאפטען הייען שרייען אונד ווימערן נעראט? - ציינע: דאס אונט אונטראד. און האבע וועדער שרייען נאך ווימערן נעראט. - פראזי- דענט: פריא בוששאפ. וואל אירען ערדאחל האבען דאס אורר פאטער איינמאל ווענען קניסע- מארדען און אונטערזונג געווען אונט? - ציינע: יא. וואלע לאנגע פאך דעם העמאנאטען מארדען ערדאחלעט מיר פריא בוששאפ. דאס דיעם פאך לאנגער אלס 30 יארען געשעהן זיא.

ערשטע שטאטאנאלט בוימאד: און האבע בעצונלך דעזעם פאללעם איינענענע ערמיטלונגען אבערשעלע אונד פעטענעמעלעט דאס אים אירע 1864 צו אלטענאך בייא עראט. און דערארטער פאלל איינמאל געשוועב האט. דער נאמען קאהן אד דיעס דער פאטער דער פריא בוששאפ. און האבע אבער דארט און דען קאמען נישט פאך. און דעם האטען ערמיטלונ- גען בייא דעם לאנדעריכט און דיסעלעראף אונט- שטעלעט. און דארט אבער זיא מיטשיילונג ער- האלטען דאס פאן קאמען אונט דעם יארע 1864 נישט מער פארהאנדען זייען. שפאטער וואלפע און שוועדאס און דעם שטענע-בעמטע נע- שאנדען האבען דער מארדע דעם קנדעם נע- ווענען צו זיין. און ווערבען האבע און מארדען איינענענע דעמיטלונגען נישט מער פעט- טעלען קאנען.

אס וואס מאט לענגע דער שטאטאט- וואלט דען געשווארענע דען בייא בוששאפ קאנ- פאצירען זאק פאן איבער דעם עסקען בעשאפ- פעחטיש וויר און פאריינע נעמען בערימטען ערעוים ערשיינט דאן ציינע פרייליך דעוועיס טאכטער דעם שטאט-בערעטאס און קאמטען וועלכע דען יונקער מאנד איבער דא ווען שיי- פפען ארבעט. ער זאגט: זיא ווען זינד לעטעס ליטע בערימער. לונגעפאקאק. אלס דאס נאכריכט פאן דעם מארדע בעקאנעט ווארדען. ווען יונקער- מאט: דאס אבער זיא וויר געוואן? פריא בעקאנען זאנט אונט אונט פריא מא- דעס האבע אירד געמאלט אס זאננאט נאך דעם מארדע זיא אירד מאט זעהר אונטרוינג ווענע- זען. און אירע פראגע. וואס אונט פעחלע. אונט ער וויסע עטוואס פאן דעם מארדע קאנען עם אבער וועט נאך נישט זאגען. דאן ניט ער צו העמאנאט אונד זיעט זיא אונט אלספאטן און דער שרייע דעם ערמיטלונגען קניסע נעבען וועלכעם ער שטעט בייא זיך פראגע. - פריא בעק- קע: מאנד זאנט ווישען: דער קלעבענער ארלע ק- ב. און זאנט מיר איינמאל עם זיא זעהר פאלש. ווען קלארעם בעהאפטעט. דאס דער קלינע טע- מאן אונט בוששאפ. ווען געזאגען ווארדען.

עם ערשיינט נעבער אלס ציינע פרייליך ערמינע בוששאפ. מאכטער דעם אונטע-לא- טען. עם אונט דעם און שטעטע זאנאקעם מא- רען אים אלטער פאן 30 יארען. דאס זעלבע אונט און לאנגער צייט ווענען פערדאכטע דער טהיל- זאמטע אן דער מארד-טהאט פערדאכטע געווע- זען. אלס זיא דען וואל בערימט וועט זיך דער אונטעלאמטע בוששאפ דערארט. דאס און זיינע טאכטער נישט זאָרען וועגן וואל. ווארדען דער פערענדע דער ערמינע בוששאפ וויינט דער אונטעלאמטע דעפטיג. דאס ציינע פערדאכט. וואס אירד פאטער אונד זיא אס פעטער- פול-מאגע געטראן האבע. וואס און דעם הייען איררעם פאטער און דעזעם האט געשעהן זיא וועלכען בענוד זיא האטען און זיא. זיא האבע בעשטימט אס פעטער-פול-מאגע נאכמייטאטע צווישען 4 אונד 4 אונד נישט דאס וויר פערלאסען אס פארימטאטע האבע זיא פאן 30 פענענע שטאטע; געהאלט דאס פליאטע אבער נישט אונטער דער שרייע בעמערקען. דאס ציינע נעמערקט אונט ווישע- צען און בעפראגען. דאס דער קאנפירעט זאק זען בעדעקען דעם טאטעס. און דעם פליש נע- הייערע ווארדע בעמטעס ווארדען זיא. - פרא- זידענט: וואס ערלאזען זיא זיך וואהל דאס שטריא- וועטע און זאקע? - ציינע: און דען זאק ווארדע און ווישע שטראף דריינגעטראן אונד זאמט דער קלענער פערשטאפסט.

ווישען גראמבוש אונט אס פעטער-פול- מאגע נאכמייטאטע צו דער פריא בוששאפ נע- מאכען. - פראזידענט: האבען און דעם בוש- דאָפּשען הייען אירענער עטוואס אויפפאללענעם

עם מעלדען זיך אלסאן נישטבעצוינער לע זיינע דער זאנט: הייסע פריא שטאנד און מיט נאך בעהערען אנדערען ליטען און דעם באהאנדעלע פערדאן און נאך. דא טראט פאָלענלך און נענער מאן אן מיר העראן אונד זאנטע מיר: "וועטהאלב ווענען זיא מיר אן? וועטהאלב פסק- רען זיא מיר? וואס ווישען זיא פאן מיר?" און ער- ווערעט דעם זיינען מאן: "עם אונט מיר נאך נישט אייגענעמען זיא צו פאקטירען: און האבע אבער דאס רעכט יעדען מענשען אנצוועהן. און בע- מערקע אויסריקלעך. דאס און דען זיינען מאן נישט פאקטירע האבע. און אונד און אלל דאס אונ- דערען הערען זאנטען: "דער מאן מיר פערקריט זיין. ער האטע און און זאָלעס און שווערען. שפאטער האטע און דאס דיעזער מאן ארלע ק- ב. און זיא. - פראזידענט: האבען זיא מיט אונ- רען בעקאנען איבער דעזען פערדאנדלונג נע- שפאכען? - ציינע: יא. וואלען: אבער זיא בע- מערקע אויסריקלעך. דאס און דעם זאנטען האבע: "בושאפ וויר יעדענפאלל פרייגעשראכען ווער- דען דען מאן קאן אונט נישט נאכזיינען. - פראזידענט: וואס אונט וואלען זיא זאנט נישט "בושאפ אונט אונטרוינג? זאנערן: און קאן אונט נישט נאכזיינען. - ציינע: יא. וואלען: אונטען זיא זאנט נישט נאכזיינען. און דאס זאנטען ווירד מאן פאריינע נעמען בעוויזען קאנען אונד און פריישיפען מיטען.

עם ערשיינט דאן דער ציינע קלעפמער ארלע ק-ב. און. - פראזידענט: זיא זינד און מיט דעזעם הערן און דעם באהאנדען און נאך הייסע פריא שטאטענעשפאנען? - ציינע: יא. וואלען: אונט דעם הערן נעזאנט-הא- בען: וועטהאלב פאקטירען זיא מיר וועטהאלב זענען זיא מיר און? זיא וואלען אויסערדעם זיא אויפנע- רענט געווען זיין. דאס זיא ליטע נאכזיינען. זיא שיי- נען פערדריקע זיין. און זיא ליטע נאכזיינען. און דאן אללעדיינס הייסע פריא עטוואס אויפנערענט דען און האבע זאן זייט מערערען נאכזיינען נישט נע- זאנען. דאס זיינע טעמער נעפארלד קראנק אונט. און וואר נור אונטערליך. דאס דער הער מיר פארט- ווארדען אונט. - פראזידענט: דאס פירע און אויגעווארשליך. מיר קאן זיינע טעמערען יעמאנר שונדענלאז אונטעוהן. דאן האבע און נאך נישט זאנען.

זיא מערערען מיטען פעטער פאטער ווייל אונד מילער אונטערזענען דען בייא בוששאפ קאנפירעטען זאק אונד זאנען איבערזיינעט. מיטען אונט און דעמולעטען קיינע בלוט-שפ- רען צווען פאָנען. דאס דאס-הירען פאלקע זייען פאָנען ווישען רויכע-פאלקע. פאָנען ערען מאנד אונט זאנטען לאנדע- בערימטאטע בריקסירע וועלכער אנפאנט דא אונטערזונג פארטע פאלענדע אונט: און האטע פאן אפאנאט און דא איבערזיינע דאס בוששאפ אונט שולדיג זיא. און האבע דא פאמיליע בוששאפ נור צו אירער איינען זיכער- הייט און האטע אונטעוהן. דאן האבע און נאך נישט זאנען.

וויכטיג פיר רעזולטען מיטען פאטער ווייל אונד מילער אונטערזענען דען בייא בוששאפ קאנפירעטען זאק אונד זאנען איבערזיינעט. מיטען אונט און דעמולעטען קיינע בלוט-שפ- רען צווען פאָנען. דאס דאס-הירען פאלקע זייען פאָנען ווישען רויכע-פאלקע. פאָנען ערען מאנד אונט זאנטען לאנדע- בערימטאטע בריקסירע וועלכער אנפאנט דא אונטערזונג פארטע פאלענדע אונט: און האטע פאן אפאנאט און דא איבערזיינע דאס בוששאפ אונט שולדיג זיא. און האבע דא פאמיליע בוששאפ נור צו אירער איינען זיכער- הייט און האטע אונטעוהן. דאן האבע און נאך נישט זאנען.

וויכטיג פיר רעזולטען מיטען פאטער ווייל אונד מילער אונטערזענען דען בייא בוששאפ קאנפירעטען זאק אונד זאנען איבערזיינעט. מיטען אונט און דעמולעטען קיינע בלוט-שפ- רען צווען פאָנען. דאס דאס-הירען פאלקע זייען פאָנען ווישען רויכע-פאלקע. פאָנען ערען מאנד אונט זאנטען לאנדע- בערימטאטע בריקסירע וועלכער אנפאנט דא אונטערזונג פארטע פאלענדע אונט: און האטע פאן אפאנאט און דא איבערזיינע דאס בוששאפ אונט שולדיג זיא. און האבע דא פאמיליע בוששאפ נור צו אירער איינען זיכער- הייט און האטע אונטעוהן. דאן האבע און נאך נישט זאנען.

ARNOLD WATTERICH, BUDAPEST, VII., Tabakgasse Nr. 1, "Huszárláz" vis-a-vis dem israelitischen Tempel.

מאטריאלאגיס-ביכער אונד פריי-ליסטען און אלען שראכען טראכטן עסעלע פערען ווערמאנען עסענין גענויערונגען-פולווער וויי- קלאר-פולווער-ליצערען ווינען-בלאווע אונד מיטעל נעגען אלע וויי-קאנפירען.

ווארען, אויך כשר שאפ-וויסלונגע זינד בייא מיר צו האבען.

J Schlesinger & Söhne Hermannstadt.

כתב הכשר

מורב הגאון הגדול המפורסם וכו' אביד דקין ק"ק גימבורג געמיינדע

האמת ניתן לכתוב, שזה כמו עשרים שנה אשר נודע ונכיר לי וידיו וידיו עליון המופלג בתורה וביראה כמורה ישראל זאב שלעזינגער נ"י מהערמאנשטאט י"א. הן כשביעה עינא דקלא דלא פסוק לחסד מובהק, והן בסמינים דארווייז מחכמה נפקות, וזמרחנן בטעמא ובכפלא פנים אל פנים - לבר ארויין, וחכם ונבון, אשר על כן סמוך לבי לא אירא ליהודי ככתב וישר דברי אמת, שכל מינו בשת מעושי הנקראים (ועלכווארען) שזואעם מחמת זה הן כחוקת כישות על צד היותר טוב, (ואל תהנו לב לצמצופי עורב האורב בלתי ערמא צדק) - כי עליו ועל כ"ב נאמר חוקה שאינו מוציא מחמתו דוד דברי שאינו מתוקן וזה שנוגע לענין השחטים, הלא יודע כל שער עמי שושני החשטים דשם, הם עומדים תחת השגחת הרב הגאון הקדוש המפורסם האבדוק חוסם נ"י רמב"ל שיש לסמוך בלי שום פיקסוק כלל וכלל, וע"ז נבאוי על החתום היום יום ד' ל' אשר אין בה מום בשנתניב לפיק יעמדינג י"א.

סמטען פאלאק פסקוק הניל והגיל.

קאנאק קוינט-עקסטראקט

צור איינענליקליכען ערצייגונג איינעם פארצייכליכען, געווענען אונד געהאלטענליכען קאנאק, וועלכער פאם עקסטען פראנצאזישען ניכט צו אונטער-שיידען איז, שפעטליכע און דיענע בעווארשע שפעצייאליאט. פירט פ"י קולא (אויסלייגער) צו 100 לישער קאנאק) 16 סל און 100 רעצעט יודן נאטיס בינעפאקט, פ"ד בעסטען רעפאל אונד געווענדעם פארביאס נאראטיע א"ך.

שפירטוס-ערשפארניסס

רעזיעלס מאן וויך מינע אינאיינענשאפטע פערשטאנ-קונגע-עסטענין פיר בראנטווינע; רעזיעלע שפירטוס-דען נעפראקק איינע אונגענעמיקע; שניידען עשעכאן אונד איז נור בייא מיר צו האבען, פירט 16 סל 3.50 סער קולא (אויף 600 ב"ז 1000 לישער) אינזליווע נעבוינס-אנווייזונג. איינער דיענען שפעצייאליאטען פארציינע און זאממטליכע עסענצען צור ערצייגונג פאן רום, שליוואויאני-טרעבען, קרויטערבושטערעס און אללע עקסטרע-דען פיינע ליקוערע, שפירטאוינע, עססני אונד וויינעס-סל אין אינאיינענשאפטע פארצייכליכקייט רענעפאע ווער-דען נאטיס בינעפאקט.

פיר עווענדע פארביאקטע ווירד נאראטיע פארקאן.

קארל פרוירפ פאלראק

עסענצען-שפעצייאליאטען-פארביאקטע און פראג. (פאלראק פערשעטער נעוועס).

קליינע אנצייגען

אין דיעזער הויבן קאסטע יעדעס אינפאכע וואָס 2 קר יעדעס מיט פעסטען בוכשטאבען געדרוקטע וואָס 3 קר.

קערצען אין האָרעד סטעאין אונד פארפאן, לעזע וויא און סאקטע, און פערשעדיגען נאָטען, האַלט-בייט און פאַרשעדיגע פּער-ענדעס בילליגס נעמען אונטער אונד נאָטאָרע S. Fischer, Tarnow, Gallzien.

אלטען באהימען ניכטס עווערען, הערן מי געדען וויר זיין בלאטט נאך דעם קראָפּטע - הערן י העללעך אין מי - לודאָס; דיא הערליכען איינפיריקע אירערע זימפאטווי פיר אונזער בלאטט געהען וויר דאנקענדי צור קענטעס. - הערן מי גרויבער נאָך אין ב"שטאבא; דאס נאנצע האבען וויר יא ועלכט נאָך ניכט, ערסט נאכדעם דיא ער-צעהלונגען אים בלאטט אבעלעשען זיין ווערדען, קאָנען וויר דיא סטעאראט-אבריקע פּרעווערען, וויר האבען דיא פּאַרעמערקט איר לאז אים ביהודע נאָך ניכט גענאגען - הערן מי ז קליין און ס-סאָמל; פּאַרעמערקט.

קאָקרוי

היער איז דיא שטעללע איינעם פּאַרדאָ-ראָקסען שריב אונד בולמיר, דער צוגלייך אין נמיר, נ"ך אונד אין יידישע אונד אונגאַרישע שריפט אונטערריכטען קאָנן, צו בעזעכען, יאהרעכענדהאלט 250 לילדען אונד וואָונג.

Oláh-Kéczel (Szilagy megye) Holczér Béni.

Poloska-gát

וואַנצען-פּערשילונגען-מיטטעל מיט דאמפ-פּאַרריכטונג דיא פּאַלשאַק-נאט איבערשפּאַט אללע ביהודע עקסטרע-הערדען וואַנצען-פּערשילונגען-פּולוועה נאכדעם דיא איינע דעראַרטיגע פּאַרריכטונג האט, דאס סאן און דיא וואַנצען ניכט ווען מוסס וואַנצען דיעזער דאמפ וין און דען קאָנצען ריימליכקייטען פּאַשען כאטש אונד יא פּאַרשעט דיעזער דאמפ איז אין ערשטענעם אונד פּאַרשילונגען מיטטעל וואס אללעם אפּהענגען בינען 5 מיטשען פּאַרשעט, דיעזע אונטער בעשפּאַרשענדי, בעיינעם נאכפּאַרשילונגען ציינעס: הערן וואַרוד נוממבאָן בעיינעם און מיט פּרעווערען, דאס ער מינע וואָונג, וועלכע אילען ביהודע פּערזוכ-טען אונטער-פּולווערן בראָזען נעכפּאַשען מיטטעלס כעמישער דאמפ-פּאַרריכטונג בינען 24 שטונדען ריכטליך בעיינעם האט, וועלכע כעמישע דאמפ-פּאַר-ריכטונג און אלל דעווענען וועלכע און דיעזעס אבעל ליידען מינערויטעס בעסטעס פּרעפּאַרען, דר, קארל ווייזער קאן אונג נאפאר.

אין בון און דער אונגענעמיקע אונג נאך מעהרערע זאכעס אונטערקענעם שרייבען פּאַרלינען צו קאָנען דיעזע מינען גענאננט, "Poloska-gát", איז און אין דאָזען צו האבען אונד קאָן נאך ביינענענדי ענדינס-געוויינט דיא פּערטיל-נונג דער וואַנצען יעדער יעדע בלאטט פּאַרעמען, פירט סער דאָזען 50 קר, 1 סל 56 אונד 2 סל 2.

דאָויד גוטמאַן, David Guttman,

וואָונגס-אונד פּענסטער-רייניונגע-אונטער-הערווענג.

Budapest, Károly-körút 22. szám. Róser-bazár.

געווינדעט 1879 פּאַרזענליכע ווערדען אונגענעמיקע אונד 25 קר, פיר פּאַרשען איינעווערען, ביינעליכע אפּאַרען זאָפּאַס בענאטוואָזעטע.

ערווערענונג

בעווענדעמענדי וואס הרב דעה נ"י אין נומ-מיר 78 דיעזעס בלאטטעס פּרעפּאַרענליכטיקע, דאס פּערטילונגען און זעלכווארען-פארביאקטע אויפגענעבען האמטען ערקלאָרע און וועמען דאס און אים נע-זע נחט הייל מינע פארבריק ווע-זע נחט ל"ך פּערנאָסער אונד נע-האָבען האבען אינדעם און יעטצט נור פרימא-פלייש פּערזענדיע. בעזענליך פּרעפּאַרענליכטיקע אויף כשרות שריכט נאכשטעהענדיקע חכמי מורב הגאון המפורסם וכו' אביד דקין ערעווענג נ"י. זאמט ערוכע מינע פ"ו גלונדען, מוך מיט אודערעס מיר געשענקמען פּערטרויען, אויך ווייטער צו בעהרעטען אונד פּרעווערען דער בעסטען אונד פּרעפּאַרען בעדענונג און יעדער נאמטונג ועלכ-

אין האבע ניכטס פאן איינער זאָלבען איינס ערוונג נעהאָרטי. פראווענעס? איינס מורטיין הייטע ביא אויבערנע? זיינע? יא דיא מורטיין קאם הייטע צו מיר אונד זאמטע מיר, און מייסטען דאך דיא איינסערוונג אויך געדאָרט האבען און זאמטע אבער זאמטע דאס און אין ניכטס גע-האָרט האבען. - דער געריכטענדיק-בע-שלייטעס דיא מייסטער דעם דיענסטמארכענס מורטיין אלס צו לאדען.

אלסדאן ווירד גענען האלב 7 אודר אבענדס דיא זעצונג אויף מאָנטאָ פּערטאמט. (פּאַרזענענע און דער בייאנע)

שעלענראמע

רוי ע"א 14 יולי. אין דער היינטיגער זעצונג דעם אבערדענענעווערע ווארדען דעם געבערל-דע-כאמטען אויבער דיא וואלוטא-פארלאגען געשלאסען אונד דיא איינענען און דיא שפעצייאל-בעראמטונג אבער אויבער דאס מינע-געזעץ מיט 192 גענען 92 שטימען בעשלאסען.

רוי ע"א 14 יולי. דער געווענענע רייכטראמס-אבערדענעטע ד"ר קראָנ א וועט סער דאס און אונגאַרישען געפּרעזידענט אונד און איינע בריעף געריכטען און וועלכעס פּרעווערעט וויר, דאס נור דיא קלעיקליכען אונד אונטערמיטען גענען אונגאַרישע הערענען דער פּריווינענע שטיל דער ווענער בעפּאַלערונג יעדאך דעם לאנדע אונגאַר, זיינער פּרעפּאַרעט אונד זיינעם קאמפּע פיר פריהייט דיא פּאַללמען זייכטארויען ענמענענענדיגע.

ברעפּאַקטען דער רעדאקצאָן

בעהר ניעמס! אלס אנטוואָרס אויף אירע בע-שענדע קאָנען וויר אירען מיט איינען פּאַרען דיענען, דיא וויר דיעזער טאנע און איינעם פאם געווענענען שריפט-שטעללעך פויל פ' שאַטראן פּרעפּאַרעטען פּאַרלימענט-נע-לעזען האבען, ער שרייבט: עס ניכט געשען, וועלכע דיא פיינע אים דער האנד ריכטע אונד געהויפּטען, עס שעהט ניכט דרויף, אונד און און פּאַרען מיר, וועלכע איינפירען עס ווארען איינפירען זאָלען לעזער אין איינע צייטונג? פּער-לייכט, דאס בייסאך אונד קאפּרוי צוואסען אין אָפּטאָ-צוואַנעלעס בלאטט הערויסגעבען ערדען? דיא הערשליכע באקענעמירט האט אונד אום אבעלענע קליידער בינעסען? דיא עקס-קאנען מילאן אין איינעם פּאַרזען אפּפּע-וויז אלס פּאַרלימענט אונטערמיטענע ווערדען? זאָלען ווער אפּאַרעט דען דיעזע אפּפּעפּלאכליכען לעזער? מאכען איינען און צייטונגען נאך ניכט גענוג סענזאצאָן? - הערן מי און ווארשאלין: עס איז עס נאָטע, נאָטע, נאָטע בוללעטינס איינער דעם בעפּאַרעס דעם באַראָס הייש הערויסגעבען וויר האבען פאן העססען ערקאָנע אונד געווענען געלע-דעם, דאס איז דאך נענט פיר אונגאַרישע אויפּאַרען האבען וויר קיינען ווי אים בלאטען. - הערן מי איינע וואָלוין: אירע פּאַרזענליכע דענעס נאָנן ריכטיג אום 16. סעפטעמבער, דיא וויר איינען דיא סענזאצאָן פּאַרע אונד ערדען אונטערמיטענע האבען. - הערן מי דאנער אין נאָרוואַגיאָל: צו פּאַרען איינענשאפטען. - הערן מי ווייבס און בעפּעקט: אירע ענטימטונג אבער דיא אונטערמיטענע אונטערמיטענע דעם הערן פּריווע געהען וויר צור קענטעס אום בעהרען דיעזעלען ניכט, דען וויר ווייסען דיא דיעזער 70-יאָרענע נירוי דיא פּרעווא-פּאַרזען ענעס שפּירטוואָרעס איינעם, דאס דיא זאט: האלעט, שטימט פּאַר שפּאַרטייט ניכט. - אונד מיר לוי: וועלכע מאָנעט פיר דיא ביהודען פּאַרשעהרע מאס-בענדע ווארען, נאָט אונס אונטערמיטענע אירע בעמערקען דיעזע הערן נאָט אונטערמיטענע נאך ניכט פּאַרשעהרע. בעסטע נחט! - הערן וויר וויר-בער און פּענדראן: הערענדיקען אונד פּאַר אירע וואָנען: געלעס און מי אונד אונד נאָט לויז איר תרומה כולל כל המביא דבר כזה לביטוי בוודא תהיו ל' ביח"ב. - שפּעטען איז אירע בעמערקונג, דאס דיא שיינ-אָפּטאָזאָקע, אלא-געווענען דען מאס, ובל המיצר לישראל נענעש ראשי און-קעהר אונד גלויבט, דאס איז דורך שפּאַרזענען גענען דען קאנענענע פּאַרזענען וין בייא דען קאנענען ווען איינשטיי-כלל ווערדען אונד דיקט סטראָפּען געפּרענען דיא בערייטע אין אָפּטאָ. - הערן מי ווייבס און ב"ש-שאַן: דיא אבערן רעכט: וויר ווערדען אויף דיעזען שטומענען אונטער דעם